

Pasteurisering og fríhandil

Nøvnini á reiðaríunum, sum Jespersen hevur arbeitt fyri, siga eitt sindur um gongdina innan farma- og ferðasigling í Føroyum við endan á okkara túsundári. Traderline, Føroya Frakt, DFDS og Eimskip...

Finn Jespersen hevur verið lossingarmaður á keiini í Havn síðani 1973, og hetta tíðarskeiðið er lossingararbeiðið kollvelt. Í dag klára fimm mans ein fyrrapart at avgreiða líka nógvan farm, sum 20 mans vóru eina heila viku um fyrr í tíðini, sigur Jespersen. Bingjur og truckar hava avloyst musklarnar, og flestu lossingarmenn hava fingið fast starv.

-Størsta hendingin var mána-

Mynd: Jens Kristian Vang

ingin hjá Apollo 11. Hon hevur ávirkað okkara gerandisdag, líka frá steikipannum og EDV til keramik og aðrar gerandislutir.

Týðningarmesta persón seinastu

túsund ári hieldur Jespersen vera Louis Pasteur (1822-95). Fransmannin, sum grundlegði nútíðar bakteriefroðina og eitt nú uppfann ein hátt at forða fyri, at t.d mjólk og

mannin verða mest týðandi persónin í hesum túsundárinum.

-Vóru teir ikki, so var einki her á landi, sigur hann.

matur spillast - nevndur pasteurisering.

-Pasteur gjørdi m.a., at vit fóru at kóka vatnið. Hann man hava bjargað nógvum mannalívum.

Størstu hending í Føroyum hieldur lossingarmaðurin vera avtøkuna av kongaliga einahandlinum fyri umleið hálvtannað hundráð árum síðani.

-Fríhandilin legði lunnar undir tað framkomna nútíðarsamfelagið, sigur Jespersen, sum hieldur føroyska fiski-

Málstrev & mannarættur

Mynd: Jens Kristian Vang

Hon situr í einum lyklastarvi. Sum leiðari á marknaðar- ardeildini

hjá Sjóntarpi Føroya útvegur hon inntøkur frá spæli, lýsingum og sponsoring, so at føroyingar kunnu hava eitt alment sjónvarp - uttan almenna hjálp.

Gunnhild á Rógvi Olsen er cand.merk. Hon hevur búið í Danmark í 20 ár, og tá arbeiðdi hon m.a. hjá navnframnu Hafnia-konsernini, sum kollsigldi. Heimafur komin var hon í nokur ár hjá grannskoðarafelagnum Rasmussen & Weihe, til hon fór í SvF.

-Eitt tað týðningarmesta í hesum túsundárinum var avtøkan av trælahaldinum. Frælsi hins einstaka hevur ómetaliga stóran týðning, sigur Gunnhild á Rógvi Olsen, sum hieldur mannarættindastríðsmannin Nelson Mandela vera týðningarmesta persón.

-Eitt fantastiskt menniskja. Hóast

hann var innibyrgdur í nógv harrans ár so tykist hann at

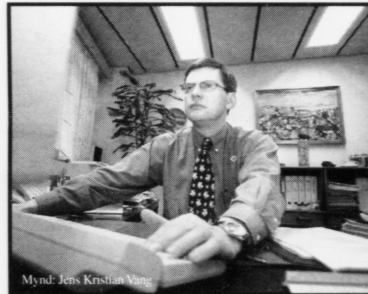
vera harmoniskur og hevur havt orku at taka stór tøk fyri Suðurafríka.

Í Føroyum hieldur Gunnhild, at almenna viðurkenningin av føroyska málinum er týðningarmiklasta hending, verið hevur seinastu túsund ári.

-Í túsund ár hövdu vit tósad føroyskt. Kortini var føroyskt ikki góðkent sum okkara egna mál, sigur deildarleiðarin, sum hieldur V.U. Hammershaimb (1819-1909) - upphavsmann til føroysku rættsskrivingina - vera týðningarmesta føroying í túsundárinum.

-Samleikin hjá eini tjóð er tengdur at, at tú kanst samskipta - málbera teg. At tú kanst gera tað á tínum egna máli átti at verið ein sjálfvylgja. Hammershaimb hevur givið okkum eitt gott amboð at menja okkara samleika, sigur deildarleiðarin.

Kollvelting & kristindómur

Mynd: Jens Kristian Vang

Manget er hent síðani Mortan byrjaði at selja tryggingar í 1976. Tey smáu tryggingarfeløgini eru lögð saman. Og tað gamla monopolíð má venja seg við, at tað ikki longur hevur einkarrætt til føroyska tryggingartakaran.

Hesi ári er Mortan Poulsen farin upp eftir yrkisstiganum. Fyrst gjørdist hann deildarleiðari. So bleiv hann stjóri á Vanlukkutryggingini í 1995. Og síðani samanlegg- ingin í 1998 hevur hann verið stjóri í Tryggingarfelagnum.

Tryggingarstjórin metir fronsku kollveltingina í 1789-99, sum eina ta størstu hendingina í hesum túsundárinum.

-Franska kollveltingin var byrjanin til eitt rák. Hon gjørdi, at rørlur fóru at gera vart við seg og var kanska fyrsta dømi um, at gjørt varð upp við kúganina av teimum minni mentu.

Hægstur í metum hjá tryggingarmanninum er indiski leiðarin Mahatma Gandhi (1869-1948).

-Ein av hansara parol- um var, at tað er betri at doyggja standandi enn at liva á knønum. Tað er ein maður, sum hevur hugtakið meg nógv.

Í Føroyum hieldur Mortan kristningina vera størstu hendingina.

-Tað hevur ávirkað viðurskiptini so nógv gjøgnum tíðina heilt fram til dagin í dag, at tað má sigast at vera tað týðningarmesta, sigur Mortan, sum hieldur V.U. Hammershaimb (1819-1909), faðir at føroysku rættsskrivingini, vera týðningarmesta persón í Føroyum.

-Var einki gjørt fyri føroyska skriftmálið fyri 150 árum síðani, so er spurningurin hvar vit vóru í dag, sigur hann.